

MARINARKEOLOGISKA OBJEKT I KULTURVÅRDSPLANERING

1) SKARABORGS LÄN.

Meddelanden har kontaktat ett antal länsstyrelser för att få en överblick över framtida planering av vården kring det maritima arvet, särskilt vraken. Den första kortfattade rapporten kommer från Skaraborgs län, ett inlandslän, men med stora delar av Väneren och Vättern (och Göta kanal).

Intresset för gårdagens sjöfart har från myndigheternas sida ökat betydligt under 1970-talet. En omfattande dokumentation och inventering av fornminnen (skeppsvrak) under vatten har sedan 1960-talet bedrivits i regi av Statens sjöhistoriska museum. Arbetet har bl a mynnat ut i ett förlisningsregister (påbörjat 1964).

Varför då detta nyvaknade intresse? Givetvis är en av förutsättningarna en utveckling av dyktekniken samt utrustningen. Tidigare har ju på grund av bristande resurser denna form av dokumentation varit eftersatt. Andra orsaker

är att åtskilliga av de fartyg som förolyckats tillhör typer som ej längre tillverkas varför en dokumentation är angelägen innan de helt förintas. Slutligen är enligt gällande lagstiftning äldre skeppsvrak att betrakta som fasta fornlämningar och det är därför nödvändigt att handläggande av sådana ärenden sker under kontroll.

Vid länsstyrelsen i Mariestad pågår för närvarande ett arbete med att sammanställa basmaterial för framtida kulturvårdsplanering. I detta basmaterial, som består av ca 25 inventeringar ingår bl a en inventering om sjöfarten och skeppsvraken i Väneren och Vättern.

Det är glädjande att så här i elfte timmen kunna medtaga en näringsgren som haft så stor betydelse för gångna tiders generationer. Vår motivering till att vi på detta sätt redovisar sjöfart och skeppsvrak i de båda sjöarna är förutom att de flesta skeppsvrak är lagskyddade också följande:

- att vi på detta sätt vill upphöja denna del av kulturarvet till sitt rätta status.
- att skeppsvraken utgör ett unikt primärmaterial
- att dokumentation och inventering av skeppsvrak måste ske under kontrollerade former, något som är obekant för många.

Inventeringen för Vänerens del bygger på en artikel av Christer Westerdahl, "Om Äldre vänersjöfart- en introduktion" tidigare publicerad i Götene kultur- nämnds småskriftserie 1/2 1976/77 och för Vätterns del av tre artiklar författade av Gösta Weiler (tidigare publicerade i Gudmunds gilles årsbok 1939, 1940 och 1957-58 i Jönköping) samt uppgifter från förlisningsregistret i Statens sjöhistoriska museum, Stockholm.

Peter Hallbäck
(Mariestad)

